

[Ole Espersen]

interessere os for dette emne, skyldes det naturligvis ikke, at vi på nogen måde vil lægge hindringer i vejen for, at efterretningstjenesterne kan orientere hinanden om påtænkte invasioner eller bistå hinanden i terrorismebekæmpelse.

Problemet er imidlertid, at erfaringen viser, at der også foregår ting, som man ud fra et demokratisk synspunkt må være tvivlende over for, og det er baggrunden for, at vi i min gruppe ikke nu længere er i tvivl om, at der bør indføres en større åbenhed omkring efterretningstjenesterne, og at der bør indføres en eller anden form for parlamentarisk kontrol med disse tjenester.

Det er også baggrunden for, at vi tog initiativet til at få nedsat den tomandsgruppe, som snart afslutter sit arbejde i Det Udenrigspolitiske Nævns regi. Vi får jo i nævnet en orientering om gruppens arbejde i morgen, og gruppen vil jo bl.a. i den sidste måneds tid have vurderet, hvilken kontrol der i grunden i øjeblikket er.

Det får vi altså oplysninger om, men vi er ikke i tvivl om, at den kontrol, der er, ikke er tilstrækkelig. Der må ske mere, og derfor vil der komme et udspil fra vores side herom.

SF foreslår tre forskellige metoder. For det første en årlig beretning om efterretningstjenesternes virksomhed i hovedtræk. Den har vi tidligere haft lejlighed til at kommentere; vi tror ikke, der er ret meget at hente i den idé.

Dernæst foreslår man, at der skal ske en lovfæstelse af det såkaldte Wambergudvalg med dets nuværende opgaver, men således at udvalgets medlemmer udpeges af Folketinget.

Ministeren nævnte, at et forslag af den karakter og også det, der fremsættes i det følgende punkt, kunne være med til at forflygtige ministeransvar og måske gøre det vanskeligere at sætte ind med sanktioner over for en minister, der ikke røgte sit ansvar rigtigt.

Måske er der en vis sandhed i det. Men vi mener, man skal passe lidt på med, at man ikke, når man tilrettelægger et eller andet i vores samfund, altid tænker på, at det nok går galt, og så må vi finde frem til, hvem der er den ansvarlige. Vi skal hellere tænke på, at vi må tilrettelægge det på en sådan måde, at det går bedst muligt, demokratisk bedst muligt, effektivt inden for demokratiets grænser, og således at det kan fungere rimeligt og godt. Det må være det

vigtigste, og hvis man dér synes, at en parlamentarisk indsigt er væsentlig, så kan det være, man skal foretrække den, selv om den måske i en tænkt situation kunne svække et måske tænkt ministeransvar.

Det er baggrunden for, at vi er kommet til det resultat, som jeg nævnte indledningsvis.

Så vil jeg sige om selve ideen om Wambergudvalget som folketingsudvalg, at det kan man da overveje. Men så skal man jo overveje, hvilken rolle udvalget skal have i forhold til Folketinget. Skal det være uafhængigt som en ombudsmandsinstitution? Skal det referere til det andet parlamentariske kontrolorgan, som SF foreslår i næste punkt? Det kan jo være en lidt besværlig konstruktion, hvis et udvalg af den karakter, man forestiller sig, skal referere konkrete enkeltpersonsager og registreringssager til et folketingsudvalg. Der er således en række uklarheder, og man kunne vel også få den idé, at det må være nok med ét af Folketinget udpeget kontrolorgan.

Jeg tror altså, at vi, før vi tager endelig stilling, skal afvente resultatet af arbejdet i den gruppe, der afleverer sin rapport i morgen. Så har vi et godt grundlag for en vurdering af de nuværende kontrolmuligheder og derved et godt grundlag for at finde ud af, hvordan vi bedst går videre i retning af at sikre større åbenhed – som man jo i høj grad har i mange andre lande – og hvordan vi går videre, når det drejer sig om at sikre en øget parlamentarisk kontrol. Men at åbenheden bør komme, det er vi ikke i tvivl om.

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg mener, at det må være helt afgørende, når vi diskuterer SF's forslag, at vi er meget opmærksomme på, at det altså også drejer sig om, at vi skaber den fornødne sikkerhed for vores egen stat, at vi har et forsvar, og at vi også sørger for, at vi giver vores efterretningstjenester de fornødne arbejdsmuligheder.

Jeg tror, det er sådan, at alle erkender – og det gør jo selv SF både i bemærkningerne her og tidligere – at det er nødvendigt at have efterretningstjenester af hensyn til vores egen sikkerhed. Og når man har nået denne erkendelse, så mener jeg også, det er helt afgørende, at man siger, at disse efterretningstjenester må have de fornødne arbejdsmuligheder.